

Til: Klima- og miljøminister Ola Elvestuen, Utviklingsminister Nikolai Astrup, og den norske regjeringsdelegasjonen til COP24

Oslo, 12. november 2018

Innspill om COP24 fra ForUM for utvikling og miljø

ForUM takker for muligheten å gi innspill til den norske regjeringen og forhandlingsdelegasjonen til COP24 i Katowice 1.-15. desember, og for at vi får lov til å ha en representant i delegasjonen. Vi ser frem til å samarbeide for å styrke gjennomføringen av Parisavtalen i tråd med målet om å unngå global oppvarming på over 1,5°C.

COP24 har to hovedformål. For det første skal partene vedta et robust, rettferdig og helhetlig regelverk for implementering av Parisavtalen, for å sikre at avtalen blir grunnlaget for stadig sterkere klimatiltak i alle land over tid. For det andre skal COP24 inspirere alle land til å heve sine ambisjoner, i tråd med sine rettferdige andeler av den globale dugnaden, og FNs klimapanel IPCCs anbefalinger. Dette gjelder både de nasjonale bidragene som skal styrkes innen 2020, og finansiering av klimatiltak i utviklingsland. I følgende innspill gir vi anbefalinger for hvordan Norge kan bidra til å nå disse målene.

1. Høyere ambisjonene for å beskytte jorda og dens befolkning

1.1 Reagere på 1,5°C-rapporten og Talanoa-dialogen

De nasjonale bidragene (NDCs) som nå er meldt inn til UNFCCC er utilstrekkelige for å nå Parisavtalens mål, og tar oss heller til oppvarming på 3-4°C. På samme måte tilsvarer Norges mål om å kutte 40% klimagassutslipp innen 2030 +3°C, dersom det var nivået alle la seg på, mens implementeringen av dagens politikk tilsvarer +4°C¹. Samtidig viser IPCCs rapport om 1,5°C både at det er nødvendig og mulig å stanse klimaendringene ved 1,5°C, men at det krever en stor omstilling raskt.

IPCCs rapport må være hovedinnspillet til Talanoa-dialogen på COP24. Konklusjonene fra rapporten bør også gjenspeiles i resultatet fra dialogen, aller helst et **COP24-vedtak som forplikter partene til å gjennomgå og heve ambisjonene i sine NDCs innen 2020**. Det er bra at Norge er åpen for et vedtak som refererer til dialogen og viktig at Norge fremmer dette i Katowice. Det vil være helt i tråd med den ambisjonsmekanismen som Talanoa-dialogen er ment å være del av, og Paris-vedtakene om NDC-oppdatering innen 2020.

Talanoa-dialogen bør veilede forberedelsene av de nye NDCene som skal legges frem i 2020, og støtte land i å analysere hva som er et nødvendig og rettferdig bidrag fra dem for å unngå oppvarming på over 1,5°C. Ordstyrerne for dialogen bør derfor **lage en anbefaling med praktisk oppfølging som land må ta på nasjonalt nivå for å evaluere områder, muligheter og løsninger for å forbedre sine NDCer**.

Dette arbeidet bør deretter tas videre i 2019. UNFCCCs mellommøte våren 2019 er en anledning til å gi rom for land, internasjonale organisasjoner og andre aktører å rapportere om framgang med å heve klimaambisjonene. De tekniske ekspertmøtene kan brukes til å vurdere videre innsats. FNs generalsekretærs toppmøte i 2019 er en annen viktig milepæl hvor hvert land kan rapportere om prosessen med å oppgradere sine nasjonale bidrag.

¹ Climate Action Tracker analyse av norsk klimapolitikk: <https://climateactiontracker.org/countries/norway/>

Rapporten «Norway's Fair Share of Meeting the Paris Agreement» viser at **Norge må ha som mål å kutte minst 53% av våre klimagassutslipp nasjonalt innen 2030 sammenlignet med 1990-nivå, om vi skal ta ansvar for vår del av klimadugnaden**². Tallet bygger på at alle land skal bidra med prosentvis like store utslippskutt nasjonalt³, men at ansvaret for finansiering av utslippskuttene må fordeles etter et rettferdighetsprinsipp. Dette avviker fra Norges nåværende mål på 40% utslippskutt i samarbeid med EU i 2030, som dessuten ikke sier noe om hva utslippsnivået skal være i Norge i 2030. Dette forslaget støttes av hele ForUM-felleskapet.

25. oktober holdt ForUM med medlemmer og Arbeiderpartiet en Talanoa-dialog på Stortinget. Samtlige representanter fra partiene som var til stede (AP, H, SV, S, V, og MDG) uttalte da at deres partier kan vurdere et nytt mål på 55% utslippskutt, slik EU-parlamentets miljøkomité har vurdert⁴, dersom EU gjør det. Dette er positive signaler fra Stortinget, selv om ForUM mener Norge trenger et *nasjonalt* mål i denne størrelsesorden. Samtidig vil ForUM be regjeringen reflektere over **behovet for å ta lederskap ved dette kritiske tidspunktet i klimaforhandlingene, og ikke å vente på andre før Norge tar ansvar for sin del av dugnaden**. Norge har både økonomiske ressurser og kapasitet nok for å redusere de innenlandske utslippene sine mye mer, og kan være en viktig inspirasjon for andre.

1.2 Tap og skade

IPCCs spesialrapport viser tydelig at klimaendringer allerede tar fra sårbare mennesker grunnleggende universelle rettigheter. Det er derfor nødvendig med raskere respons og mer ambisiøse tiltak for å beskytte de som er mest utsatt for uopprettelige tap og skader som følge av klimaendringer. Warsaw International Mechanism for Loss and Damage (WIM) ble etablert for å bidra til dette, men for at WIM skal kunne tilfredsstille sårbare lands behov, må COP24 sørge for operasjonalisering av WIM på flere områder.

Tap og skade i Paris-regelverket og Global stocktake. Retningslinjene for NDCene bør være utformet på en måte som gjør land i stand til å forstå hvordan tap og skade påvirker muligheten til å oppnå målene i NDCene, og hjelpe dem til å identifisere nødvendige tiltak. **Tap og skade bør også være del av den globale vareopptellingen for at det skal være mulig å se framdriften mot målene i Parisavtalen**, inkludert det globale tilpasningsmålet, og å identifisere ytterligere nødvendige tiltak.

En grundig gjennomgang av WIM for å sikre økt støtte til å behandle tap og skade. COP24 bør sende et klart signal om at WIM-gjennomgangen i 2019 må legge stor vekt på å styrke WIMs mandat til å behandle tap og skade. **WIM-komiteen har et tydelig mandat til å arbeide med klimafinansiering, og bør få i oppgave å finne mulige definisjoner av finansiering til tap og skade og undersøke behovet for erstatning**. Særlig trengs det en grundig diskusjon om alternative finansieringskilder, og hvordan dekke det enorme gapet mellom sårbare lands faktiske behov og den finansieringen som er tilgjengelig.

I dag er de fleste av de økonomiske verktøyene for å behandle tap og skade markedsbaserte instrumenter som forsikringsordninger og *risk transfers*. **I lys av prinsippet om klimarettferdighet trengs det også verktøy som er basert på prinsippet om at forurenser betaler, der støtte kan gis som tilskudd, ikke lån**. Slike verktøy, inkludert for eksempel **skatt på finanstransaksjoner, skips- og luftfartsavgifter, og klimaskadeskatt i fossilindustrien, bør behandles i WIMs tekniske rapport om finansiering**.

Rapportere klimafinansiering til tap og skade. Til tross for at Parisavtalen har en egen artikkel om tap og skade, som inkluderer støtte til å håndtere tap og skade (artikkel 8.3) har rike land som Norge i

² Stockholm Environment Institute, 2018, "Norway's Fair Share of Meeting the Paris Agreement", http://forumfor.no/assets/docs/norways-fair-share-2018_web.pdf

³ Da brukes referansebanen *Low Energy Demand (LED)* for 1,5°C fra Institute for Applied Systems Analysis, se SEI 2018 (over), side 9.

⁴ Euractive, 11. oktober 2018, "EU lawmakers support 55% emission cuts as IPCC spectre lurks", <https://www.euractiv.com/section/climate-environment/news/eu-lawmakers-support-55-emission-cuts-as-ipcc-spectre-lurks/>

forhandlingene om regelverket for rapportering sagt nei til å rapportere på det. Dette sender et signal om at man ikke tar forpliktelsene i artikkel 8.3 på alvor, og bidrar til at dette er blant de vanskeligste temaene i forhandlingene om regelverket.

Vedta anbefalinger om klimafordrevne og mandat for videre arbeid. Anbefalingene fra Task Force on Displacement (TfD) inkluderer en rekke viktige forslag som regjeringer, FN og andre organisasjoner bør sette i verk. **COP24 bør vedta rapporten presentert av ExCom og TfD, og bør også legge klare premisser for TfDs videre arbeid.** Blant annet vil det være viktig å oppnå bedre forståelse av sårbare utviklingslands behov for økonomiske støtte for å håndtere situasjonen med klimafordrevne effektivt (forebygge flukt, respondere, og finne løsninger), og hvordan disse støttebehovene kan innfris, med særlig fokus på rike lands bidrag.

2. Støtte for å gjøre høyere ambisjoner mulig

IPCCs rapport bekreftet den avgjørende rollen som klimafinansiering har for å stanse klimaendringene ved 1,5°C, og for å hjelpe land med å tilpasse seg. På COP24 vil tydelige signaler om forutsigbar finansiering være nøkkelen til å sikre implementering av Parisavtalen, og til å heve ambisjonene i NDCene.

Rike land som Norge må bekrefte at de prioriterer å oppfylle det felles målet om 100 milliarder dollar i klimafinansiering per år fra 2020, og vise at de mener alvor med konkrete forpliktelser og bidrag, inkludert til Det grønne klimafondet.

Partene må også bli enige om å diskutere målet for finansiering etter 2025 på en strukturert, inkluderende, og balansert måte. På COP24 bør APA anbefale at det første partsmøtet til Parisavtalen (CMA1) vedtar en prosess for dette, som omfatter en tidsplan, og setter av nok med tid til innspill fra partene og UNFCCCs finansielle mekanisme. Innspillene bør inkludere oppdaterte behovsanalyser og evalueringer av hvor effektiv tidligere klimafinansiering har vært.

Konkretisere Parisavtalens artikkel 9.5 om forutsigbar klimafinansiering. Ifølge artikkel 9.5 skal rike land gi informasjon om klimafinansiering to år i forveien. Det finnes i dag ingen regelmessig global sammenstilling over hvilken klimafinansiering som kommer til å være tilgjengelig. Dette er imidlertid mange land avhengig av for å kunne planlegge sine nasjonale bidrag og tiltak. **Det vil være viktig å sikre at informasjonen som gis blir forutsigbar, regelmessig og sammenlignbar.** For å kunne utløse størst mulige ambisjoner blant mottakere av klimafinansiering trengs det en definert tidslinje og et felles format, slik at den kan sammenstilles i en synteserapport. Denne bør diskuteres under *finance ministerial dialogue*, helst annethvert år, og som del av Global stocktake, hvert femte år. Land bør oppfordres til å rapportere denne informasjonen som del av sine rapporter om klimafinansiering til UNFCCC som lages annethvert år, ved at skjemaet inneholder egne kolonner til det.

Rapportering av klimafinansiering i henhold til artikkel 9.7. Tross framgang i Bangkok er det mye som gjenstår på Parisavtalens artikkel 9.7. I dag teller mange land markedslån som klimafinansiering, til tross for at disse på lengre sikt innebærer en større pengestrøm fra mottakerlandet til giverlandet enn omvendt. En rapport fra Oxfam (2018)⁵ viser at så lite som en fjerdedel av global klimafinansiering i 2016 var *grants* (tilskudd). Dette er ikke bærekraftig i en tid med gjeldskrise i mange utviklingsland. Klimatiltak i utviklingsland som er finansiert med lån vil være blant det første som nedprioriteres i en slik situasjon.

Prinsippet bak klimafinansiering er at rike land som i all hovedsak har forårsaket klimaendringene skal finansiere tiltak for å hjelpe de som er hardest rammet og har minst kapasitet. Derfor mener ForUM at **non-concessional loans ikke skal kunne rapporteres som klimafinansiering**, samtidig som vi anerkjenner at *concessional loans* kan være viktig i noen sammenhenger. Land burde heller ikke kunne rapportere på

⁵ Oxfam, 2018, «Climate Finance Shadow Report», https://d1tn3vj7xz9fdh.cloudfront.net/s3fs-public/file_attachments/bp-climate-finance-shadow-report-030518-en.pdf

det som i den siste forhandlingsteksten (bl.a. under punkt B.4.(f)) nå står som «other (specify)», da det vil gi rom til å rapportere på det aller meste.

Norge rapporterer stort sett kun *grants* som klimafinansiering, og i tillegg har OECD-DAC vedtatt at kun *grant equivalent* skal rapporteres som bistand i de tilfeller man rapporterer inn andre ting enn *grants*. Dette bør også gjelde UNFCCC-rapportering. **Norge bør her kunne gå foran i forhandlingene og ta aktivt til orde for rapportering på *grant equivalent*.** Vi vil minne om at klima- og miljøministeren, til et skriftlig spørsmål om dette den 27. juni, svarte at «økt åpenhet og transparens om hva som utgjør tilskudd/gaver vil likevel kunne være et viktig element i veiledningen.» Vi forventer at dette gjenspeiles i norske posisjoner i forhandlingene i Katowice, og at Norge tar til orde for å fjerne klammene rundt punkt B.4.(g).

ForUM vil rose Norge for å rapportere på den klimaspesifikke delen av et prosjekt, også når det gjelder støtte til multilaterale institusjoner. **Vi forventer at Norge arbeider med å få dette inn i regelverket, samt for å fjerne klammene rundt punkt B.4.(dd).** I tillegg vil det være viktig at det gjøres rede for hvilke kriterier donorene har lagt til grunn for den klimaspesifikke delen av prosjektene. Vi mener derfor at **klammene rundt punkt B.4.(w) må tas bort.** Regelverket bør dessuten kreve rapportering på prosjektnivå, da dette vil gi åpenhet, innsyn og transparens.

Finansiering av tilpasning. Til tross for at Parisavtalen forplikter til klimafinansiering som balanserer støtte til utslippskutt og tilpasning, er tilpasning særlig underfinansiert. I 2017 ga norske sivilsamfunnsorganisasjoner ut rapporten "Counting what Counts"⁶ som viser at kun 9% av norsk klimafinansiering gikk til tilpasningstiltak i perioden 2010 til 2016. Samtidig viser konservative anslag i rapporten "[Norway's Fair Share of Meeting the Paris Agreement](#)" at Norge bør bidra med nærmere 15 milliarder kroner i året hvis vi skal ta vårt rettferdige ansvar for tilpasningsbehovene. Vi anbefaler derfor Norge å prioritere finansieringen av tilpasningstiltak langt høyere, særlig med tanke på støtte til Tilpasningsfondet. Rapporten viser at Tilpasningsfondet når fattige mennesker med gode resultater, men at det likevel er kraftig underfinansiert. **Norge bør bruke anledningen på COP24 til å erklære støtte til Tilpasningsfondet.** Det er også viktig å understreke at flere av tiltakene for klimatilpasning samtidig vil medføre utslippskutt og styrke matsikkerheten.

3. Robuste og rettferdige regler for å holde liv i *Paris-ånden*

3.2 Retningslinjer for de nasjonale bidragene

COP24 må resultere i klare retningslinjer for de nasjonale bidragene, inkludert veiledning for NDCenes egenskaper (features), for informasjon som skal legges til rette for klarhet, transparens og forståelse (CTU), og for bokføring brukt i NDCene.

Paris-avtalen inneholder viktig veiledning for NDCene allerede, som at de må være i tråd med temperaturmålet, bærekraftig utvikling, fattigdomsreduksjon og bærekraftmålene, at de skal være basert på hvert lands rettferdige bidrag av fellesinnsatsen, og at rike land skal ta lederskap. De skal reflektere høyest mulige ambisjonsnivå, som justeres opp over tid, de skal helst ikke bare ha betingede elementer, skal si noe om støtten som trengs, og ha en tydelig tidsramme. De skal dessuten være basert på bokføring som har miljømessig integritet, og som er transparent, nøyaktig, fullstendig, sammenlignbar, konsistent, og hvor ingenting telles dobbelt.

Veiledningen bør videre bestemme at nasjonale bidrag skal:

---

⁶ ForUM, Kirkens Nødhjelp, Regnskogfondet, WWF Verdens naturfond, 2017, "COUNTING WHAT COUNTS - Analysis of Norwegian Climate Finance and International Climate Finance Reporting", <https://www.forumfor.no/assets/docs/Analysis-of-Norwegian-Climate-Finance.pdf>

- Inneholde informasjon som tydelig viser at alle land gjør sitt beste for å ta med og gjøre rede for alle utslipp og opptak i NDCen, og eventuelt forklarer hvorfor noe er utelatt (som nedfelt i 1/CP.21 paragraf 31).
- Inneholde full gjennomsiktighet og sektorvis rapportering, med separat rapportering av utslipp og opptak i skog- og landsektoren. Slik kan vi sikre ambisiøse mål også i skog- og landsektoren, og en nødvendig synliggjøring av både hvilke utslipp og opptak denne sektoren står for.
- Inneholde informasjon om eventuelle sektorer inkludert i omsetting av Internationally Transferred Mitigation Outcomes.
- Inneholde oppsummering av utslippskutt innenfor skipsfart og flytrafikk.
- Utvikle og iverksette inkluderende og åpne prosesser, med sivilsamfunnsdeltakelse (PA artikkel 12).

Klarhet, gjennomsiktighet og forståelse i de nasjonale bidragene. Lands vilje til å planlegge og iverksette ambisiøse klimatiltak vil ofte avhenge av om de vet at andre land vil gjøre det samme. Derfor er det viktig at informasjonen som finnes om landenes NDCer er klar og gjennomiktig og bidrar til forståelse, og detaljert informasjon om:

- Utslippsbaner, grunnlagsdata, omfang og rekkevidde.
- Bruk av internasjonale markeder og fleksible mekanismer.
- Fornybar energi, energieffektivisering og utfasing av fossil energi.
- Indikatorer for rettferdighet og ambisjonsnivå.
- Forbindelse til strategier for bærekraftig utvikling, fattigdomsreduksjon og langsiktige strategier, rettferdig omstilling, likestilling, matsikkerhet, økosystemers integritet, beskyttelse av naturmangfold, og rettferdighet for fremtidige generasjoner.
- Hensyn til menneskerettigheter.
- Deltakelse fra sivilsamfunn, urfolk, og lokalsamfunn som tiltakene angår.

3.3 Skog og markedsmekanismer

Med et svært begrenset karbonbudsjett tilgjengelig for å nå temperaturmålet i Parisavtalen er vi avhengige av å kutte fossile utslipp raskt samtidig som vi øker opptak av CO₂ i skog. **Å bruke kvoter fra skogbevaring til å tillate fortsatte utslipp av fossil CO₂ er ikke tilstrekkelig, siden vi trenger både reduksjon i fossile utslipp og tiltak i landsektoren.** Fossile utslipp gjør irreversibel skade på klimaet, ved å slippe ut CO₂ som blir værende i atmosfæren i hundrevis av år. Opptak og lagring av CO₂ i regnskog og boreal skog er derimot reversibelt, hvis skogen på et senere tidspunkt ødelegges. **Hvis skogen som har generert kvoter senere skulle gå tapt, ender vi opp med doble utslipp.** Derfor kan ikke bevaring av skog brukes til å legitimere fortsatte fossile utslipp, men må komme i tillegg til kraftige kutt av fossile utslipp.

I forhandlingene om Parisavtalens artikkel 6 bør utslippskutt fra landsektoren holdes utenfor de ulike markedsmekanismene, slik at de ikke kan brukes til *offsetting* av fossile utslipp. Dersom tiltak i landsektoren likevel inkluderes her, må det gjøres på en måte som bidrar til å styrke ambisjonene, ved å komme i tillegg til landenes NDCer og ikke undergrave landenes insentiver til å heve sine nasjonale bidrag.

4. En robust avtale nå og i framtida

4.1 Felles femårige tidsrammer

På COP24 bør partene bli enige om felles femårige tidsrammer for de nasjonale bidragene, i tråd med Parisavtalens artikkel 4.1. Dette er nødvendig for å sikre samsvar og sammenlignbarhet, dra nytte av raske endringer i verden (særlig teknologiutvikling) og for å sikre best mulig synkronisering av bidragene og Parisavtalens prosesser.

4.2 Global stocktake

Global stocktake (GST), den globale opptellingen av alle lands klimainnsats, er en sentral del av Parisavtalens ambisjonsmekanisme. Prosessen er ment å vare i mange år, og resultatene må være sterke og konkrete politiske signaler, sammen med informasjon om mangler, muligheter og målepunkter (*benchmarks*) for vitenskap og rettferdighet. **GST må bidra til at hver runde med nye NDCs reflekterer absolutt høyest mulig ambisjonsnivå.**

På COP24 må landene bli enige om utformingen av GST. Den bør være fleksibel nok til å kunne ta hensyn til ny lærdom, kunnskap og muligheter, men for å kunne bli en vellykket motor for klimaambisjoner, bør dette omfatte vedtak om:

- Hvilke organ som skal lede prosessen, for eksempel en felles arbeidsgruppe under SBI og SBSTA for en mulig teknisk fase, samt en politisk fase under partsmøtet for Parisavtalen.
- Separate arbeidsstrømmer for utslippsreduksjoner, tilpasning, tap og skade og finansiering, for å sikre at hvert felt får tilstrekkelig oppmerksomhet.
- At det settes av tilstrekkelig tid, for eksempel 18-24 måneder.
- Finansiering, teknologi, kapasitetsbygging, og hensyn til rettferdighet som overordnede tema.
- Rettferdighet og beste vitenskap som overordnede prinsipper for alle arbeidsstrømmene.

4.3 Rettferdig omstilling gjennom langsiktig planlegging

For å sikre en omstilling som er i tråd med Parisavtalens langsiktige mål må vi legge om verdensøkonomien. Denne omstillingen vil imidlertid bare kunne anses som rettferdig dersom den også er i tråd med verdens behov for bærekraftig utvikling, fattigdomsreduksjon og fred.

I dag ser vi at vekst i grønne industrier er raskere enn andre industrier, noe som gir arbeid og goder til folk og samfunn. Men mange steder råder det fortsatt en oppfatning av at miljø, sysselsetting og økonomi må gå på bekostning av hverandre. Samtidig vil klimatiltak i noen tilfeller kunne medføre negative konsekvenser for lokalsamfunn på kort sikt, særlig tap av arbeidsplasser. Bred offentlig støtte til klimatiltak vil derfor bare kunne sikres om man også sikrer at **rettferdig omstilling, med nødvendig fokus på arbeidsplasser og velferd**, er en sentral del av den internasjonale klimadugnaden. Dette **bør være en del av alle lands langsiktige klimaplaner**, men tre år etter COP15 er det bare ti land som har sendt sine long term strategies til UNFCCC. Norge har ikke gjort det⁷.

5. Urfolkplattformen

Parisvedtakets paragraf 135 er en viktig milepæl for urfolks rolle i kampen mot klimaendringene. Det står at landene anerkjenner behovet for å styrke kunnskap, teknologi og skikker fra lokalsamfunn og urfolk som er relatert til å takle og reagere på klimaendringer. I tillegg etablerer paragrafen en plattform for utveksling av erfaringer og deling av mønsterpraksis (best practice) for utslippskutt og tilpasning på en helhetlig og integrert måte. ForUM støtter forslagene fra ulike urfolksorganisasjoner, særlig International Indigenous Peoples' Forum on Climate Change⁸, om hvordan urfolkplattformen skal organiseres. Bedre involvering av urfolk vil forbedre beslutningsprosessen i UNFCCC og bidra til å skape mer effektive klimatiltak. En slik plattform vil styrke urfolks rolle i naturvern, spesielt i områder hvor det fortsatt er rike naturlige økosystemer som de beskytter. **Norge bør derfor jobbe for at en beslutning som operasjonaliserer urfolkplattformen godkjennes på COP24.**

ForUM ønsker den norske delegasjonen lykke til på COP24.

⁷ UNFCCC, "Communication of long-term strategies", <https://unfccc.int/process/the-paris-agreement/long-term-strategies>

⁸ http://unfccc.int/files/parties_observers/submissions_from_observers/application/pdf/865.pdf